

Kunnskapsdepartementet,
Opplæringsavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref:

Vår ref:SG/760.2

Dato: 20.04.10

Høring – Forslag til læringsutbyttebeskrivelser (deskriptorer) for fag- og yrkeskompetanse i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Skolenes landsforbund viser til departementets høringsbrev av 7. januar 2010.
Vi har følgende merknader:

Generelt

Skolenes landsforbund registrerer at Regjeringen har besluttet at det skal etableres et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) som skal relateres til det europeiske kvalifikasjonsrammeverket EQF. Vi kan se fordelene med å ha et slikt europeisk rammeverk, men er skeptiske til om disse fordelene oppveier ulempene. Vi ser for oss at dette kan bli en byråkratisk konstruksjon, og som reiser flere spørsmål og uklarheter m.h.t. sammenlignbare kvalifikasjoner over landegrensene enn det gis svar.

Når det etableres et NKR blir behovet for en nærmere avklaring av formålet med, og begrunnelsen for slike kvalifikasjonsbeskrivelser åpenbar.

Skolenes landsforbund etterlyser en mer grunnleggende prosess der interesserte parter gis bedre mulighet for å være med å definere behovet, nytteverdien og (mulige) utilsiktede virkninger av å ta et slikt kvalifikasjonsrammeverk i bruk.

I høringsbrevet understreker departementet at bruk av felleseuropeiske ordninger og verktøy ikke skal medføre endringer i det norske utdanningssystemet. Vi stiller oss tvilende til hvor vidt dette vil være til å unngå. For eksempel kan det lett tenkes at søkemønsteret hos utdanningsøkende vil kunne påvirkes mer av nivåplasseringen og mindre av arbeidskraftbehovet med denne bestemte kompetansen. Dernest – eller alternativt – kan det da bli behov for å ”oppgradere” enkelte utdanninger, kanskje mer av ”statushensyn” enn av reelle behov i faget eller bransjen.

Det er også nødvendig å definere nærmere hva som legges i økt mobilitet i denne sammenhengen:

- Dreier det seg primært om arbeidsmobilitet?
- Dreier det seg primært om utdanningsmobilitet internasjonalt?
- Dreier det seg primært om utdanningsmobilitet nasjonalt?
- Eller dreier det seg om alt dette?

Hvordan skal dette tydeliggjøres slik at det oppleves å ha en nytteverdi for så vel nasjonen som for den enkelte bruker?

For Skolenes landsforbund er det også svært viktig med en bredere tilnærming til utformingen av et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Det er uheldig dersom fagopplæring og høyere utdanning innplasseres i et rammeverk etter mer eller mindre adskilte prosesser, der for

eksempel hensynet til utdanningsmobilitet, livslang læring og inkludering av realkompetanse vektet ulikt.

Skolenes landsforbund vil på det sterkeste oppfordre til at det tas initiativ til et grundig arbeid med å få på plass en overordnet formålsbeskrivelse for et gjennomgående nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Denne må så legges til grunn for det videre arbeidet med å spesifisere rammeverket m.h.t. kompetansebeskrivelser og prinsipper for innplassering. En slik formålsbeskrivelse må også avklare hva som skal beskrives, og hva som faller utenfor et slikt rammeverk.

Tema 1: Et livslangt læringsperspektiv og mobilitet

Det er tvilsomt om et kvalifikasjonsrammeverk i seg selv vil kunne bidra vesentlig til økt arbeidsmobilitet, utdanningsmobilitet og styrke livslang læring. Men vi er av den oppfatning at det er et betydelig potensiale i å kunne tydeliggjøre muligheter og for eksempel lette anerkjennelsen av kompetanse ervervet i andre land eller utenom det formelle utdanningssystemet. For at dette potensialet skal kunne realiseres, er det en rekke hindringer som må overvinnes. Som viktig her vil vi nevne mangelen på ordninger som sikrer livsopphold for voksne som ønsker grunnutdanning og etter- og videreutdanning. Mangelen på et enhetlig system for anerkjennelse av realkompetanse og bedre ordninger for anerkjennelse av formalutdanning tatt utenom EU/EØS- området er andre viktige eksempler. Arbeidet med å overvinne disse hindringene må gå parallelt med det videre arbeidet kvalifikasjonsrammeverket.

Tema 2: Læringsutbyttebeskrivelser for fag- og yrkeskompetanse

Skolenes landsforbund henviser til våre innledende merknader om behovet for en grundigere prosess m.h.t. nytte- og formålsbeskrivelse for det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket som helhet, og at dette må skje før man går videre med å konkretisere detaljene.

Skolenes landsforbund mener det må legges til grunn en verdinøytral og likeverdig behandling av kvalifikasjoner som er oppnådd både gjennom forskningsbaserte og ikke-forskningsbaserte utdanninger. Det må derfor ikke settes absolutte skranker mellom innplassering i et bestemt nivå utelukkende på basis av om kvalifikasjonen er en akademisk grad eller praktisk baserte kvalifikasjoner, sertifikater osv. Dernest vil det være viktig at kvalifikasjonsbeskrivelsene kan brukes til å synliggjøre videre utdanningsveier, herunder overganger mellom yrkeskompetanse og ”fagskolekompetanse” over i høyere utdanning.

Tema 3: Nivåplassering

Fagskolene

Fagskolen plasseres over videregående opplæring og ved siden av høyere utdanning. Begge utdanningsnivåene kjennetegnes av ulike kvaliteter og formål. Med de presiseringer og krav til offentlig godkjenning av fagskoleutdanningene som er hjemlet i fagskoleloven, skal fagskoleutdanningene ivareta lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. Dette er en nasjonal målsetting, styrt av nasjonale behov og lov. Ulike fagskoleutdanninger har en varighet på mellom 1/2 og 2 år. Dette kan medføre utfordringer med å innplassere disse utdanningene. Skolenes landsforbund kan ikke se at man er tjent med et eget kvalifikasjonsrammeverk for fagskoleutdanningene. Fagskoleutdanningene vil kunne ligge på ulike nivå, alt etter hvilket læringsutbytte de har og hvor finmasket vi velger å utvikle vårt nasjonale kvalifikasjonsrammeverk.

Fag- og yrkeskompetanse.

Skolenes landsforbund vil avvente en nærmere avklaring av en formålsbeskrivelse og en mer overordnet gjennomgående utforming av prinsippene for et NKR før vi er beredt til å uttale oss sikkert om hvilket nivå fag- og yrkeskompetanse bør plasseres i. Vi vil likevel gi uttrykk for at vi ikke ser noen grunn til at fullført videregående opplæring, avhengig av fag eller tilhørighet til utdanningsprogram, skal kunne innplasseres på ulike nivå i et slikt rammeverk.

Med vennlig hilsen
SKOLENES LANDSFORBUND

Stein Grøtting /s/
forbundsleder